

Goedkoop

L. Polman*

Oorlogen hebben het imago heel duur te zijn, maar in feite zijn ze nooit zo goedkoop geweest als nu.

Toen president Obama in de zomer van 2010 het Amerikaanse Congres vroeg of hij 159 miljard dollar mocht hebben om de diverse Amerikaanse overzeese oorlogen in 2011 te kunnen continueren, wilde een aantal Congresleden eerst weten wat een Amerikaanse oorlog nou eigenlijk precies kost per stuk. De *Congressional Research Service* (CRS), de Amerikaanse variant van onze Rekenkamer, werd erbij gehaald. De CRS-onderzoekers kwamen voor de Amerikaanse post-9/11 oorlogen – in Afghanistan, Irak, de Hoorn van Afrika en op een paar andere fronten – op 1147 miljard dollar totaal sinds 2001.

Is dat veel? Vergeleken met bijvoorbeeld de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865) lijkt het van wel: die kostte 80 miljoen dollar, omgerekend naar wat de dollar van toen nu waard zou zijn. Naast bijvoorbeeld de oorlog in Korea is de *War on Terror* ook niet goedkoop; Korea kwam, omgerekend naar nu, op totaal 341 miljard dollar; Vietnam (1965-1975) op 738 miljard dollar. In de top tien van duurste Amerikaanse oorlogen ooit staan de post-9/11 oorlogen op de tweede plaats, na de Tweede Wereldoorlog, die volgens het CRS de Amerikaanse belastingbetaler omgerekend 4100 miljard dollar heeft gekost.

Mensen, mensen, wat een geld, denkt u misschien. Maar als we kijken naar wat al deze oorlogen door de jaren heen hebben uitgemaakt voor het Amerikaanse Bruto Nationaal Product, dan zijn de bedragen opeens *peanuts*. En met de jaren, en met de groei van Amerika's economie én Amerika's schier oneindige kredietwaardigheid, kwam het plaatje er gunstiger uit te zien. Aan de Amerikaanse Burgeroorlog

moest destijds nog ruim 11 procent van het BNP besteed worden; aan de oorlog in Korea nog maar 4,2 procent en aan Vietnam 2,3 procent. De post-9/11 oorlogen sluiten de hekken: ze kostten zelfs in hun duurste jaren slechts 1,2 procent van het Amerikaanse BNP. Een nauwelijks meetbare kleinigheid. De post-9/11 oorlogen worden op de pof gevoerd.

Terugkijkend was de Tweede Wereldoorlog de laatste waar de gemiddelde Amerikaanse burger persoonlijk offers voor heeft moeten brengen. Op z'n hoogtepunt soupeerde WO II niet minder dan 35,8 procent van het toenmalige Amerikaanse BNP op. Amerikaanse belastingbetalers brachten dat geld op met zweet en tranen. Zoveel betrokkenheid bij de krijgsmacht is daarna nooit meer nodig geweest.

Amerikaanse burgers en burgers in coalitie-landen betalen geen cent extra belasting voor de post-9/11 oorlogen. Ze voelen er niks van en hoeven nergens over na te denken. In een interview met de *New York Times* sprak historicus David Kennedy van Stanford University over de VS – maar hij had het net zo goed over Nederland kunnen hebben – toen hij zei: 'Het leger is in oorlog, maar het land niet. Het is ons gelukt om een strijdmacht te creëren die extreem dodelijk geweld gebruikt zonder dat de samenleving namens welke de strijd wordt gevoerd er zelfs maar één druppeltje zweet voor hoeft te vergieten'.

Volgens Kennedy is de kloof tussen onze oorlogen en onze burgers zo groot geworden dat de politiek steeds gemakkelijker naar geweld kan grijpen: het ontgaat de meeste kiezers toch dat ze ergens in Verweggistan in oorlog zijn. Voor de wereldvrede zou het beter zijn als de krijgsmacht een veel grotere aanslag op onze portemonnee zou plegen dan nu. Of u (als krijgsmacht) er bent, of straks nog maar half bent, de Nederlandse burgers zullen het verschil niet voelen. ■

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van onder meer *De Crisiskaravaan*.
Achter de schermen van de noodhulpindustrie.